

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ
Tarih Bölümü

TEZ YAZIM KLAVUZU
Lisans Tamamlama Çalışması

Hazırlayan
Prof. Dr. İbrahim Etem ÇAKIR

Erzurum - 2025

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ

TARİH BÖLÜMÜ

TEZ YAZIM KILAVUZU¹

GİRİŞ

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde Lisans Tamamlama Çalışması için yapılacak tezlerde, bilimsel yazım kurallarına uygun bir standardı sağlamayı amaçlayan bu kılavuzda, genel ilkeler anlatılmıştır. Öğrencilerin, aşağıda yer alan biçim ve öz ile ilgili tüm ilkelere uymaları zorunludur.

GENEL İLKELER

- Tez yazımında **kullanılacak kağıtlar** A4 ve birinci hamur beyaz kağıt olmalıdır.
- Tezler, bilgisayar kullanarak, yazıcı ile kâğıdın yalnızca bir yüzüne basılmalıdır.
- **Dış kapak** ve cilt kapağı dahil, tezin tümünde harf büyüklüğü 12 punto olmalıdır.
- **Tezin tamamında**, Times New Roman yazı biçimi kullanılmalıdır.
- Tez yazımında virgül ve noktadan sonra, bir karakter boşluk bırakılmalıdır. Noktalama işaretlerinden önce boşluk bırakılmamalıdır.
- **Sayfa düzeni** A4 boyutunda olmalıdır. Her sayfanın sol kenarında 4 cm, alt ve üst kenarlarında 2,5 cm, sağ kenarında ise 2 cm boşluk bulunmalıdır.
- **Bölüm ve alt bölüm başlıkları** ile **satır başları** sol boşluk çerçevesi kenarından; **paragraf başları**, bu çerçevenin 1 cm. sağından başlamalıdır.
- Yazım düzenini korumak amacı ile **tüm satırlar aynı hizada bloklanmalıdır**.
- **Satır aralıkları**, 1.5 tam satır aralığı kullanılmalıdır. Şekillerin ve çizelgelerin açıklamaları ile alıntılar ve dipnotların yazımında ise 1 satır aralık kullanılmalıdır. Başlık ve metin içerisinde yer alan paragraflar arasındaki boşluk 6 nk olmalıdır.
- Metin içerisinde yer alan **paragraflar arasında aralık** 6 nk olmalıdır. Bölümler daima yeni bir sayfa ile başlamalıdır.
- **Sayfaların numaralanması**, sayfa üstünde orta kısma yazılmalıdır. İçindekiler, Özet, Önsöz, Şekiller, Çizelgeler, Kısaltmalar Dizini gibi tez ön sayfaları "I, II, III, ..." şeklinde Roma rakamları ile, GİRİŞ bölümü ile başlayan tez metni ise "1, 2, 3, ..." şeklinde numaralanmalıdır.
- **Bölüm ve alt bölümler**, bölüm başlıkları ile birinci derece alt başlıklar BÜYÜK HARF ile; ikinci derece ve sonrası alt bölüm başlıklar, her kelimenin ilk harfi büyük, diğerleri küçük harflerle yazılmalıdır. Bölüm başlıkları ve bütün başlıklar **koyu (bold)** yazılmalıdır.
- **Alt bölüm başlıkları** numaralandırılmalıdır. (1., 1.1., 2.1.2 gibi.)

¹ Bu klavuz, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu'ndan yararlanılarak hazırlanmıştır.

- **Anlatım**, birinci şahıs ağzından olmamalıdır. (ulaşıldı, bilgiler elde edildi şeklinde olmalıdır.)
- Yazım kurallarında **Türk Dil Kurumu İmlâ Kılavuzuna** uyulması gerekmektedir.
- **Kaynak gösterme ilkeleri**; kaynak gösterme bilim etiğinin bir gereğidir. Başkalarının bilgi birikiminden ve düşüncelerinden yararlanan her çalışmada (kitap, tez, makale, rapor, bildiri, ödev, web sayfası, vb) yararlanan bilginin kaynağı açıkça belirtilmelidir.
- Lisans tamamlama çalışmasında kaynak göstermede klasik
 - 1- **Dipnotlu kaynak gösterme-Klasik Yöntem-Kıta Avrupası Sistemi**
 - 2- **Dipnotsuz kaynak gösterme-Güncel Yöntem-Anglo-Sakson Sistemi** olmak üzere iki farklı yöntem kullanılabilir.
- Dipnotlu kaynak gösterme, bu sistemde, her sayfada atıf yapılan kaynaklar sırasıyla o sayfanın altında verilir, sonra da hepsi birden KAYNAKLAR’da da gösterilir
- **Dipnotlu Kaynak Göstermede şu kurallar gözönünde bulundurulmalıdır:**
 - a) Dipnotlar gereksiz derecede uzun olmamalıdır.
 - b) Aynı dipnot numarasıyla birden fazla kaynak gösterilebilir.
 - c) Başlık satırlarına dipnot konmaz, eğer gerekiyorsa metin içerisinde uygun bir yere yerleştirilmelidir.
 - d) **Dipnotlar 10 punto** ile yazılmalıdır
- Bir kaynağa ilk kez başvurulduğunda onun dipnotta gösterilmesi ile ikinci ve daha sonraki başvurmelerde dipnotların yazımı birbirinden farklıdır. Bir kaynağa ilk kez yapılan başvuruda onunla ilgili tüm bilgileri vermek gerekir. Aynı kaynağa ikinci kez başvurulurken okuyucuya anımsatacak kısa bir tanıtıcı işaret yeterli olacaktır.

KITABI KAYNAK GÖSTERME

DİPNOTTA:

Yazar Adı Soyadı, *Kitap adı*, Yayınevi, Yayın yeri, Yayın Yılı, s.

Kaynakçada:

Yazar Soyadı, Adı, *Kitap adı*, Yayınevi, Yayın yeri, Yayın Yılı.

Sürelî yayımları kaynak gösterme

Dipnotta:

Yazar adı soyadı, “Makalenin adı”, *Derginin adı*, cilt:...., sayı:.... (Ay, yıl), s. (sayfa).

Kaynakçada:

Yazar soyadı, adı, “Makalenin adı”, *Derginin adı*, cilt:...., sayı:... (Ay, yıl), sayfa sayısı (ss).

Yazar Adı: Normal sıraya göre, önce ilk ad sonra soyad gelecek şekilde yazılır. İsimlerin, yalnız ilk harfleri büyük olmalıdır. “Prof.”, “Doç.”, vb. ünvanlar yazılmaz.

Kitap Adı: Kitap adı hiç değiştirilmeden kitabın başlık sayfasındaki şekli ile verilmelidir (Dış Kapak değil). Eğer biri ana, diğeri alt olmak üzere iki ayrı başlık varsa ikisinin arasına iki nokta üst üste veya virgül konulmalıdır.

Örnek: Ahmet Yaşar Ocak, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Marjinal Sufilik: Kalenderiler (XIV-XVII. yüzyıllar)*, TTK Yay., Ankara 1992.

Yayın Bilgileri: Kitabın basımı ile ilgili bilgileri kapsar. Yayın bilgileri verilirken şu sıra takip edilir: Cilt numarası, baskı sayısı, yayınevi, basıldığı yer, basıldığı tarih, sayfa numarası.

Aynı Kaynağa Yeniden Başvurma, daha önce dipnotta geçen bir kaynağa yeniden başvurulduğunda, o kaynak hakkındaki tüm bilgiler yinelenmez, kısaltma yapılır. Yazarın soyadı, eserin kısa adı, ve sayfa numarasına yer verilir. Age. Agm. Vb. kısaltmalar yapılamaz.

Örnek: Ocak, *Kalenderiler*, s. 25.

DİPNOTLU-KLASİK YÖNTEM ÖRNEKLERİ: DİPNOTTA:

- İlk kullanımda eserle ilgili tüm bilgilere yer verilmelidir. Daha önce dipnotta geçen bir kaynağa yeniden başvurulduğunda kısaltma yapılır.
 - Ansiklopedi, yayınevi veya dergi adlarında kısaltma yapılabilir. Kısaltma yapılanlar Kısaltmalar başlığı ile tezin ilk kısmında verilmelidir.
- Örnek: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi yerine *TDVİA* yada *DİA* kısaltması yapılabilir.

İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, TTK Yay., Ankara 1988, s.1.

Hüseyin Çınar, *18. Yüzyılın İlk Yarısında Ayntâb Şehrinin Sosyal ve Ekonomik Durumu*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2000, s. 1.

Fethi Gedikli, “Şer‘iye Sicillerinin Hukuk Tarihi Açısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar”, *Dünden Bugüne Osmanlı Araştırmaları Tespitler-Problemler-Teklifler*, (Ed. Ali Akyıldız, Ş. Tufan Buzpınar, Mustafa Sinanoğlu), İstanbul 2007, s. 73.

Yunus Uğur, “Mahkeme Kayıtları Şer‘iye Sicilleri: Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya”, *TALİD*, 1(1), 2003, s. 305.

Mustafa Alkan, *Osmanlı Devleti'nde Merkez Teşkilatı*, *Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı*, Edit. Tufan Gündüz, Grafiker Yay., Ankara 2012, s.1.

Hüseyin Özdeğer, “Gaziantep”, *DİA*, XIII, İstanbul 1996, s. 466.

DİPNOTLU-KLASİK YÖNTEM ÖRNEKLERİ: KAYNAKÇADA:

Soyadına göre alfabetik sıralama yapılmalıdır.

ALKAN, Mustafa, “Osmanlı Devleti’nde Merkez Teşkilatı”, *Osmanlı TeşkilatTarihi El Kitabı*, Ed. Tufan Gündüz, Grafiker Yay., Ankara 2012.

ÇINAR, Hüseyin, *18. Yüzyılın İlk Yarısında Ayntâb Şehrinin Sosyal ve Ekonomik Durumu*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2000.

GEDİKLİ, Fethi, “Şer‘iye Sicillerinin Hukuk Tarihi Açısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar”, *Dünden Bugüne Osmanlı Araştırmaları Tespitler-Problemler-Teklifler*, (Ed. Ali Akyıldız, Ş. Tufan Buzpınar, Mustafa Sinanoğlu) İstanbul 2007, ss. 70-80.

ÖZDEĞER, Hüseyin, “Gaziantep”, *DİA*, XIII, İstanbul 1996, ss. 466-470.

UĞUR, Yunus, “Mahkeme Kayıtları Şer‘iye Sicilleri: Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya”, *TALİD*, 1(1), 2003, ss. 300-320.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti’nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, TTK Yay., Ankara 1988.

DİPNOTSUZ-GÜNCEL YÖNTEMDE KAYNAK GÖSTERME

Bu sistemde tüm kaynaklar, soyadı sırasına göre topluca sondaki KAYNAKLAR bölümünde gösterilir. Bu sistemde sayfa altına dipnot yazılmaz. Atıflar metin içerisinde gösterilir.

Örnek:(İnalcık 1996: 1), Aynı yazara ait yıl yayınlanmış iki eser olması durumunda (İnalcık 1997a: 1), İnalcık 1997b: 1) şeklinde gösterilir.

Dipnotsuz-Güncel Yöntemde Kaynakça Listesinin Oluşturulması

Metin içinde gönderme yapılmış/anılmış her eser kaynakçada belirtilmelidir. Yazarların soyadına göre alfabetik sırada olmalıdır.

Örnekler:

Bostan, İ. (1992). *Osmanlılarda Bahriye Teşkilatı: XVII. Yüzyılda Tersane-i Amire*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Bostan, İ. (2006). *Beylikten İmparatorluğa Osmanlı Denizciliği*, İstanbul: Kitap Yayınevi.

Koca, S. (2002). “İlk Müslüman Türk Devletlerinde Teşkilât”, *Türkler*, V, Ankara: ss. 147-162.

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

Tezde çok kullanılan birden fazla oluşmuş terimler için baş harfleri kullanılarak kısaltma yapılabilir. Bunlar "Kısaltmalar" başlığı altında alfabetik sırayla sunulmalıdır.

MEB, TTK

TABLO, ŞEKİL, HARİTA

Tüm tablo, şekil, harita formüllerin numaralandırılmasında sadece rakamlar kullanılmalıdır. Her bölüm birbirinden bağımsız olarak ayrı ayrı numaralandırılmalıdır.

Birinci Bölüm'ün tablo ve şekilleri:

Tablo 1.1.

Harita 1.1.

İkinci Bölüm'ün tablo ve şekilleri:

Tablo 2.1.

Şekil 2.1.

TEZ İÇERİĞİNİN DÜZENLENMESİ

Dış Kapak-İç Kapak (Bkz. Ek-1-2)

Tez Kabul Sayfası (Bkz. Ek-3)

İçindekiler (Bkz. Ek-4)

Özet (Bkz. Ek-5)

Önsöz (Bkz. Ek-6)

Kısaltmalar Dizini (Bkz. Ek-7)

Tablolar, Şekiller Dizini (Bkz. Ek-8)

Tez Kapağı

Tezin başlığı kısa ve öz olmalı ve tezin konusunu ve muhtevasını en iyi şekilde yansıtmalıdır. **Dış ve İç Kapak Sayfası (Ek:1-2)**'de verilen şablona göre düzenlenmelidir.

İçindekiler

İçindekiler dizini, **(Ek-4)**'daki örneğe uygun olarak hazırlanmalıdır.

Özet bir sayfayı geçmemeli içindekiler sayfasından hemen sonra yer almalıdır. **Ek.5**

Önsöz

Çalışmada izlenen metodlar, yaklaşım biçimleri, inceleme ve araştırma safhasında elde edilen bulguların teze yansıtış biçimi anlatılır. Tez çalışmasında ve tezin hazırlanmasında doğrudan katkısı bulunan kişilere ve kuruluşlara teşekkür edilebilir. **(Ek-6)**

Tablo, Harita ve Şekiller Dizini

Ek-8'daki örneğe uygun olarak hazırlanmalıdır.

Tez Metni

Giriş Bölümü: Tezin ilk bölümlerinden birincisini oluşturan giriş bölümü "GİRİŞ" başlığı altında yazılmalıdır. Konuyu hazırlayıcı genel bilgiler bu kısımda verilir.

Asıl Metin: Tezin GİRİŞ ile SONUÇ bölümleri arasındaki bölümlerin tümü ASIL METİN olarak tanımlanır; ancak "ASIL METİN" diye bir başlık KULLANILMAZ.

Tez konusunun niteliğine, yapılan araştırmanın ayrıntısına ve tezin hacmine göre; tez metni, ikinci, üçüncü ve dördüncü dereceden bölüm ve alt bölümlere ayrılır. Bunların herbiri için uygun bir başlık ve numaralama sistemi kullanılır.

Sonuç: Bu bölümde tez çalışmasından elde edilen genel sonuçlar, olabildiğince öz fakat açık ve seçik olarak yazılmalıdır.

Orjinal Metin: Tez çalışmasının dayandığı kaynak metin(ler)dir. Çalışmanın orijinalliği ve bilimselliği için mutlaka verilmelidir. Asıl metin olabileceği gibi, yeniden kurulan yahut örnek metin de olabilir. Daha çok Dil ve Eski Edebiyat ile ilgili çalışmalarda yer alır.

Kaynaklar

Tez içerisinde kullanılan kaynaklar, *yazar soyadına göre dizin* hazırlanarak, sayfanın sol kenar boşluğu hizasından başlanarak yazılmalıdır.

Dizin: Tez çalışması için gerek görüldüğü takdirde, kişi, yer yahut eser adlarını belirten veya tümünü içeren bir dizin hazırlanabilir. Alfabetik bir düzen içinde, kişi adlarında soyadı esas alınarak verilmeli, sahife rakamları virgülle ayrılmalıdır.

Ekler

Tez metni içinde dipnot olarak verilemeyecek kadar uzun olan açıklamalar, resimler, belgeler vb. bu bölümde verilmelidir.

Bu bölümde yer alacak her bir açıklama için uygun bir başlık seçilmeli ve bunlar sunuş sırasına göre "Ek-1, Ek-2, Ek-3,... şeklinde, her biri ayrı bir sayfadan başlayacak şekilde sunulmalıdır.

Ek 1-2: Dış ve İç kapak

**ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TARİH BÖLÜMÜ**

Öğrencinin Adı.....

OSMANLI DEVLETİ'NDE MALİYE TEŞKİLATI

LİSANS TAMAMLAMA ÇALIŞMASI

TEZ YÖNETİCİSİ

.....

ERZURUM-2025

Ek 3: Tez Kabul Tutanağı**LİSANS TAMAMLAMA ÇALIŞMASI KABUL TUTANAĞI****TARİH BÖLÜMÜ BAŞKANLIĞINA**

.....danışmanlığında
.....tarafından hazırlanan bu
çalışma/...../..... tarihinde Tarih Bölümü Anabilim
Dalı'nda **LİSANS TAMAMLAMA ÇALIŞMASI** olarak kabul edilmiştir.

Danışman : **İmza:**

.... /...../.....

Prof. Dr. İbrahim Etem ÇAKIR

Tarih Bölüm Başkanı

Ek-4: İçindekiler Sayfası rneęi ve Başlıklandırma Biçimi

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
KISALTMALAR	II
TABLOLAR DİZİNİ	III
HARİTALAR DİZİNİ	IV
ŞEKİLLER DİZİNİ	V
ÖNSÖZ.....	VI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM
OSMANLI DEVLETİ.....

1.BİRİNCİ DERECE BAŞLIK.....	6
1.1.İkinci Derece Başlık.....	8
1.1.1. Üçüncü Derece Başlık.....	11
1.1.1.1. Dördüncü Derece Başlık.....	12

İKİNCİ BÖLÜM
OSMANLI DEVLETİ.....

2. BİRİNCİ DERECE BAŞLI.....	13
2.1.İkinci DereceBaşlık.....	14
2.1.1. Üçüncü Derece Başlık.....	15
2.1.1.1.Dördüncü Derece Başlık.....	16

Ek-5: Özet Sayfası

ÖZET

LİSANS TAMAMLAMA ÇALIŞMASI

OSMANLI DEVLETİ'NDE MALİYE TEŞKİLATI

Öğrenci Adı.....

Danışman: Prof. Dr. -----

Metin.....

Anahtar Kelimeler:

Ek-6 Önsöz

ÖNSÖZ

Metin-----

Ek -7 KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
TDVİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
TTK	: Türk Tarih Kurumu

Ek-8 Tablo, Harita ve Şekiller Dizini

ŞEKİLLER DİZİNİ

Tablo 1.1.

.....12 Şekil

1.1.14

Harita 1.1.

.....15

Sayfa Düzeni

↑ 2,5 cm Sayfa No1		
4 cm ↔		2 cm ↔
↑ 2,5 cm		

BAŞLIKLARIN YAZIMI

BİRİNCİ BÖLÜM AAAAAAAAAAAA

1. BBBBbbb

AA
AA
AAAAAAAAAAAAA².....

1.1. Cccccccccc

AA
AA
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA.³AA
AAA⁴

AA
AA
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA.....

1.1. 1. Vvvvvvv

AA
AA
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA.⁵AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA⁶

AA
AA
AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA.....

² İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, TTK Yay., Ankara 1988, s.1.

³ Uzunçarşılı, *Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 2.

⁴ Hüseyin Özdeğer, "Gaziantep", *DİA*, XIII, İstanbul 1996, s. 466.

⁵ Uzunçarşılı, *Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 11.

⁶ Özdeğer, "Gaziantep", s. 467.